

2017-03-27

Handläggare
Mats Bothén
08 508 260 13**Till**
Trafiknämnden
2017-04-06

Ett grönare, mer attraktivt och levande Stockholm – förslag till strategi för genomförande

Investering för genomförande av ny större park. Utredningsbeslut

Investering för ett grönare, mer attraktivt och levande Stockholm. Inriktningsbeslut

Investering för ett grönare, mer attraktivt och levande Stockholm. Genomförandebeslut – åtgärder med start 2017

Förslag till beslut

1. Trafiknämnden godkänner föreliggande förslag till strategi för genomförande av Ett grönare, mer attraktivt och levande Stockholm.
2. Trafiknämnden ger kontoret i uppdrag att utreda förutsättningarna för en ny större park vid Vårbergstoppen till en kostnad om 10 mnkr.
3. Trafiknämnden godkänner projektdirektivet avseende Vårbergstoppen samt anmäler detta till kommunstyrelsens ekonomiutskott.
4. Trafiknämnden godkänner föreslagen inriktning för 4 delprojekt om sammanlagt 42,5 mnkr.
5. Trafiknämnden godkänner genomförande av 9 delprojekt för en sammanlagd kostnad om 48,5 mnkr.
6. Trafiknämnden förklarar beslutet omedelbart justerat.

Jonas Eliasson
Förvaltningschef

Ted Ell
Avdelningschef

Sammanfattning

När staden expanderar och utvecklas behövs inte bara fler bostäder, arbetsplatser, skolor och annan samhällsservice utan även kvalitativa grönområden, parker och rekreationsområden. De gröna miljöerna är en viktig del av stadens offentliga rum och bidrar till en levande och trygg stad samtidigt som de skapar ekosystemtjänster i form av renare luft och vatten och minskat buller. I takt med att staden växer behöver nya gröna värden tillskapas och befintliga grönstruktur underhållas och utvecklas. Arbetet med att stärka stadens gröna kvaliteter ska kopplas samman med en generell förstärkning av stadsmiljöerna i eftersatta områden i ytterstaden. Berörda nämnder och bolagsstyrelser ska därför prioritera konkreta förbättringar av parker, gångstråk och torg liksom anläggandet av nya sådana och därmed bidra till minskade skillnader i stockholmarnas livsmiljöer. Trafiknämndens budget har av denna anledning förstärkts med sammanlagt 300 mnkr under de kommande tre åren för att stärka stadens gröna kvaliteter i ytterstaden. Arbetet ska bedrivas tillsammans med berörda stadsdelsnämnder och innefatta medborgardialoger.

I föreliggande tjänsteutlåtande redovisar kontoret förslag till inriktning. Vidare föreslås trafiknämnden uppdra till kontoret att utreda förutsättningarna för en ny större park vid Vårbergstoppen till en kostnad om 10 mnkr, påbörja arbetet med fyra delprojekt (inriktningsbeslut) samt uppdra till kontoret att påbörja genomförandet av nio delprojekt. Samtliga delprojekt avser insatser i de av kommunfullmäktige särskilt prioriterade stadsdelarna. Kontoret avser att återkomma till trafiknämnden med förslag till en nästa etapp av insatser under hösten 2017 beredd av den nya strategiska samordningsgruppen baserad på en analys där bl a ekosystemtjänstaspekter och stärkta ekologiska samband kommer att vara viktiga bedömningsgrunder.

Bakgrund

I stadens vision om ett Stockholm för alla återfinns fyra huvudteman som också utgör kommunfullmäktiges övergripande inriktningsmål för mandatperioden.

- Ett mer sammanhållet Stockholm
- Ett klimatsmart Stockholm
- Ett ekonomiskt hållbart Stockholm
- Ett demokratiskt hållbart Stockholm

Parallellt med kontorets huvudansvar för att skapa en framkomlig stad, 24 timmar per dag, 365 dagar om året – nu och i framtiden, ansvarar kontoret för kvaliteterna i stadens offentliga rum. Här ingår ansvaret för stadsmiljöns utformning på gator, torg och allmänna platser, vård och utveckling av naturmarksområden, planering, investering och förvaltning av stadens kommuncentrala parker, ansvaret för stadens gatuträd och blomsterprogram samt samordning av stadsdelsförvaltningarnas parkmiljöarbete.

Stadens offentliga rum är av strategisk betydelse, inte bara ur ett framkomlighetsperspektiv. Stadens parker, grönområden, torg och gator utgör omistliga funktioner för möten, rekreation, fritid, naturupplevelser mm. Stadens unika gröna och blå värden ger härutöver förutsättningar för såväl biologisk mångfald som värdefulla ekosystemtjänster. I takt med att staden växer behöver nya gröna värden tillskapas och befintliga grönstruktur underhållas och utvecklas.

Stadens vision om ett Stockholm för alla och kommunfullmäktiges budget 2017 betonar behoven av förstärkta insatser i ytterstaden för att, ytterst, skapa livsvillkor och attraktivitet likt dem i t ex innerstaden. Bland annat poängteras vikten av att det växande Stockholm kan förenas med ett stärkt arbete för viktiga grönytor och grönområden enligt de nyligen beslutade riktlinjerna för ett Grönare Stockholm. Parker och natur ska vara en del av stadens offentliga rum som bidrar till en levande och trygg stad för alla stockholmare, och en rik biologisk mångfald ska tryggas genom en livskraftig grönstruktur. En samordningsgrupp ska inrättas under ledning av stadsträdgårdsmästaren, där trafiknämnden får ett större stadsövergripande samordningsansvar för utvecklingen av stadens gröna värden.

Arbetet med att stärka stadens gröna kvaliteter ska kopplas samman med en generell förstärkning av stadsmiljöerna i eftersatta områden i ytterstaden. Berörda nämnder och bolagsstyrelser ska prioritera konkreta förbättringar av parker, gångstråk och torg, liksom anläggandet av nya sådana, och därmed bidra till minskade skillnader.

Trafiknämndens budget har av denna anledning förstärkts med sammanlagt 300 mnkr under de kommande tre åren för att stärka stadens gröna kvaliteter i ytterstaden. Arbetet ska bedrivas

tillsammans med berörda stadsdels- och facknämnder och innefatta medborgardialoger.

Föreliggande tjänsteutlåtande utgör kontorets förslag till inledande konkreta insatser och strategi för genomförandet av Ett grönare, mer attraktivt och levande Stockholm.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av trafikkontoret och inkluderat samråd med stadsledningskontoret samt med samtliga berörda stadsdelsförvaltningar.

Trafikkontorets synpunkter

Allmänna överväganden

När staden expanderar och utvecklas behövs inte bara fler bostäder, arbetsplatser, skolor och annan samhällsservice utan även kvalitativa grönområden, parker och rekreationsområden. De gröna miljöerna är en viktig del av stadens offentliga rum och bidrar till en levande och trygg stad samtidigt som de skapar ekosystemtjänster i form av renare luft och vatten och minskat buller.

Utifrån stadens vision och kommunfullmäktiges budget 2017 ser trafikkontoret den aktuella satsningen som ett av flera initiativ för att skapa ett mer sammanhållet, levande och attraktivt Stockholm för alla. Andra viktiga beståndsdelar i denna utveckling utgörs av, vad beträffar den fysiska miljön, de satsningar som görs inom ramarna för de lokala utvecklingsprogrammen, Levande Stockholm, gång- och rekreationsstråk enligt gångplanen, klimatanpassningsinsatser mm.

För kontorets vidkommande är det därmed väsentligt att se utvecklingen av stadens gröna värden som en del av en samlad strävan mot ökad livskvalitet i ytterstaden där resultatet av de samlade insatserna från stadens sida står i fokus snarare än de enskilda insatserna i sig – allt i en kontext av det starkt växande Stockholm med ett omfattande bostadsbyggande inte minst i ytterstaden. Ett sådant synsätt medför att målbilden blir tydligare men ställer samtidigt höga krav på överblick, helhetssyn, samverkan och koordinering inom och mellan alla berörda aktörer.

Generella hänsynstaganden

Planerings- och planaspekter

De olika projekten skiljer sig i storlek och omfattning. Ett antal mindre och medelstora delprojekt bedöms möjliga att påbörja och genomföra med start redan under 2017 medan de större park-projekten kommer att kräva en längre utrednings- och planeringsfas innan det konkreta arbetet på plats kan påbörjas. De projekt som redovisas i detta utlåtande bedömer kontoret inte heller kräva planändring.

Upphandlingsaspekter

För anläggningsarbeten kommer i första hand trafikkontorets egna årsentreprenörer att anlitas. Konsulter för utredning, dialog, program- och systemhandling samt bygghandling mm kommer att handlas upp inom gällande ramavtal. Inför större projekt kommer det bli aktuellt med projektspecifika upphandlingar enligt lagen om offentlig upphandling.

Samverkan och dialog

En samordningsgrupp ska inrättas under ledning av stadsträdgårdsmästaren. Projekten kommer att väljas i samverkan med berörda aktörer och beredas av ovan nämnda samordningsgrupp. För här föreslagna initiala insatser har dock underhandskontakter skett med stadsdelsförvaltningar, fastighetsägare m fl. De enskilda delprojekten sammanfaller i hög grad med vad som prioriterats i de sju prioriterade stadsdelarnas lokala utvecklingsprogram. Dialoger i olika former kommer också att föras för att inhämta och beakta medborgarnas synpunkter och önskemål i den fortsatta planeringen och genomförandet.

Koordinering

Som nämnts inledningsvis ser kontoret att genomförandet av ett Grönare Stockholm utgör ett av flera initiativ för att vidareutveckla staden till ett Stockholm för alla. I genomförandet finns samtidigt anledning att koordinera insatserna med en rad andra pågående satsningar som har nära samband med här aktuell grönsatsning, bl a åtgärder enligt de lokala utvecklingsplanerna, Levande Stockholm, och utvecklandet av gång- och rekreationsstråk i ytterstaden. En viktig aspekt utgörs av att kombinera de gröna insatserna med utvecklandet av ekosystemtjänster i bl a klimatanpassningshänseende. Kontoret kommer därför att söka koordineringsmöjligheter mellan Grönare Stockholm-insatser och andra satsningar för att skapa mesta möjliga totalnytta utifrån de lokala behoven sett till stadens övergripande mål med tonvikt på att skapa mer jämlika levnadsvillkor i stadens olika delar. Detta innebär bl a att vissa insatser kommer att beröra även hårdgjorda ytor.

Förslag till strategi för genomförande

Beaktat ovanstående aspekter redovisas i det följande förslag till inledande genomförandestrategi för genomförande av ”Ett grönare, mer attraktivt och levande Stockholm”.

Trafikkontoret föreslår att genomförandet tar sina utgångspunkter i följande definition av uppdraget:

En bred och långsiktig satsning i ytterstaden med inriktning på

- nya parker,
- utveckling av gröna stråk med höga grön- och upplevelsevärden,

- förbättrad tillgänglighet till och höjda kvaliteter i stadens naturområden,
- utveckling av ekosystemtjänster och miljökvaliteter i den offentliga miljön inklusive trygghets- och attraktivitetsskapande åtgärder i parker, längs stråk och på torg och platser,
- strategisk samordning av insatserna i enlighet med vad som nyligen beslutats av kommunfullmäktige i riktlinjerna för Grönare Stockholm.

Generella kvalitetskrav och bedömningsgrunder för de enskilda insatserna föreslås utgöras av att de

- bidrar till ett grönare och mer levande Stockholm, med fokus på ökad livskvalitet, biologisk mångfald och nya attraktiva, trygga mötesplatser i människors livsmiljöer och motverkar fysiska och mentala barriärer,
- passar ihop med förslaget till ny översiktsplan.
- projekten ska tillföra grönska till staden.
- i allt väsentligt inriktas mot de sju särskilt prioriterade stadsdelarna,
- i största möjliga utsträckning kopplar till stadsdelsnämndernas prioriteringar i de lokala utvecklingsprogrammen och de dialoger som förs i dessa processer,
- inkluderar genus- och barnperspektiv,
- inriktas mot befintliga miljöer/områden för att åstadkomma kvalitetshöjningar som balanserar vad som åstadkoms i kommande exploateringar,

Trafikkontoret har gjort en första inventering av platser där konkreta insatser skulle kunna påbörjas under 2017. De platser som hittills identifierats redovisas i detta utlåtande, samtliga belägna i de särskilt prioriterade stadsdelarna. I bilaga 2 har de initiala projekten markerats på karta.

Utredning om ny större park

I enlighet med uppdraget i budget 2017 har trafikkontoret genomfört en första inventering av möjligheterna till att anlägga en ny större park i ytterstaden. I detta inledande skede föreslår kontoret att arbete påbörjas för att utreda förutsättningarna för en sådan park i Vårberg, vid Vårbergstoppen. Utredningskostnaden bedöms uppgå till 10 mnkr. Investeringskostnaden bedöms i dagsläget uppgå till storleksordningen 50 mnkr. Under utredningsarbetet ska förutsättningarna för parkens genomförande och slutliga finansiering stämmas av mot planerad exploatering i området.

Ett särskilt projektdirektiv för detta utredningsarbete bifogas utlåtandet (bilaga 3).

Fortsatt inventering av platser för ytterligare nya parker kommer att ske och kontoret avser att återkomma till nämnden under kommande höst med resultatet av denna.

Delprojekt för fortsatt planering och genomförande

Kontoret har även identifierat ett antal platser där möjligheterna till relativt snara insatser föreligger och där arbete antingen kan påbörjas under innevarande år eller där viss fortsatt planering krävs innan arbeten kan påbörjas men med genomförande under den närmaste treårsperioden. Inom ramen för detaljprojekteringen för föreslagna åtgärder kommer möjligheter till ekosystemtjänster beaktas.

Det bör betonas att denna första projektportfölj har sin grund i platser och åtgärder som kan påbörjas i närtid. Kommande projekt kommer att grundas på en analys där bl a ekosystemtjänstaspekter och stärkta ekologiska samband kommer att vara viktiga bedömningsgrunder.

En fylligare sammanställning över denna inledande etapps delprojekt återfinns i bilaga 1.

Delprojekt för genomförande med start 2017

Kontoret föreslår att nämnden beslutar att genomföra följande delprojekt med start 2017. Sammanlagt beräknas utgiften för projekten uppgå till 48,5 mnkr.

Stadsdel	Plats	2017	2018	2019
Skärholmen	Bodholmsgången	4 mnkr	-	-
Skärholmen	Gröna Stugan, Bredäng	2 mnkr	1 mnkr	-
Enskede Årsta Vantör	Östberga, Backen	3 mnkr	2 mnkr	-
Enskede Årsta Vantör	Högdalen, Bandängen	2,5 mnkr	5 mnkr	3 mnkr
Skarpnäck	Entréer Flatens naturreservat	4 mnkr	-	-
Hässelby Vällingby	Hässelby Gårds Torg	1 mnkr	4 mnkr	-
Hässelby Vällingby	Solursparken	2 mnkr	4 mnkr	3 mnkr
Spånga Tensta	Tenstagången/stråket	3 mnkr	3 mnkr	-
Spånga Tensta	Gullingeparken	1 mnkr	1 mnkr	-
Summa		22,5 mkr	20 mnkr	6 mnkr

Investeringarna kommer att aktiveras successivt från och med år 2018 och kapitalkostnaderna kommer därefter att öka årligen under perioden 2018-2020. Kostnaden som beräknas till cirka 2,8 mnkr 2020 minskar därefter med gjorda avskrivningar. Kapitalkostnaden, som är preliminärt beräknad med en avskrivningstid på 20 år och en intern ränta om 0,7 procent, får beaktas i nämndens budget från och med år 2018.

Inriktningsbeslut för delprojekt med genomförande under 2018-2019

Kontoret föreslår att inriktningsbeslut fattas för fyra delprojekt där planering kommer att påbörjas under 2017 och där genomförande preliminärt beräknas under 2018-2019. Sammanlagt beräknas utgiften för projekten preliminärt uppgå till 42,5 mnkr.

Stadsdel	Plats	2017	2018	2019
Rinkeby Kista	Husbys gräns mot Järvafältet	1 mnkr	3 mnkr	3 mnkr
Rinkeby Kista	Norra Rinkebygången	0,5 mnkr	2 mnkr	3 mnkr
Hässelby Vällingby	Stråk T-bana-Ormängstorget	0,5 mnkr	3 mnkr	2,5 mnkr
Farsta	Stråk Fagersjö-Farsta	2,5 mnkr	15 mnkr	6,5 mnkr
Summa		4,5 mnkr	23 mnkr	15 mnkr

Investeringarna kommer att aktiveras successivt från och med år 2019. Kostnaden som beräknas till cirka 2,4 mnkr år 2020 kommer därefter att minska successivt med gjorda avskrivningar.

Fortsatt arbete och avslutande kommentarer

Inom trafikkontoret pågår för närvarande en utökad inventering av platser och stråk som kan ligga till grund för beslut om den nästkommande, mer långsiktiga genomförandeplanen. Kontoret avser att återkomma till trafikinämnden under hösten 2017 med en sådan som också beretts av den strategiska samordningsgruppen i enlighet med riktlinjerna för Grönare Stockholm. Särskild vikt ska härvid läggas vid att identifiera insatser som, vid sidan av att utveckla ytterstadens gröna kvaliteter, också kan utgöra nya bidrag för ökad klimatanpassning och andra ekosystemtjänster i den växande staden liksom stärkta ekologiska samband.

Avslutningsvis vill kontoret framhålla att vad som föreslås i detta ärende inte utgör de enda bidragen till ett grönare, mer attraktivt och levande Stockholm. Bland många övriga insatser bör nämnas alla de parkprojekt som drivs i stadens olika stadsdelar, arbetet med att utveckla Järvafältet, konceptet Levande Stockholm som under 2017 kommer att genomföras på fyra platser i ytterstaden, huvudsakligen koordinerat med här aktuella delprojekt (Östberga, Hässelby, Skärholmen och Kista).

Trafikkontorets förslag

Kontoret föreslår att trafikinämnden

- godkänner förslaget till strategi för genomförande av Ett grönare, mer attraktivt och levande Stockholm.
- ger kontoret i uppdrag att utreda förutsättningarna för en ny större park vid Vårbergstoppen till en kostnad om 10 mnkr.

- godkänner projektdirektivet avseende Vårbergstoppen samt anmäler detta till kommunstyrelsens ekonomiutskott.
- godkänner föreslagen inriktning för 4 delprojekt om sammanlagt 42,5 mnkr.
- godkänner genomförande av 9 delprojekt för en sammanlagd kostnad om 48,5 mnkr.
- förklarar beslutet omedelbart justerat.

Bilagor

1. Summering av initiala insatser inom Grönare Stockholm
2. Karta med de initiala delprojekten markerade
3. Projektdirektiv Vårbergstoppen